

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 102. Quomodo dividatur contractus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

metum extortam, Verùm hi controvertuntur,²⁰
 ut v. Lugo d. 22. n. 115. & seqq.

VII. Non possunt contrahere, qui bonorum
 suorum administrationem non habent: quales
 ferè sunt prodigi, furiosi, filii-familias, uxores,
 Religiosi, pupilli, Minores; exceptis quibus-
 dam casibus, de quibus v. Less. d. 8. & infrà hic
 c. 4. d. 1.

A D D E N D A.

Q. 102. Quomodo dividatur contractus. R. Va- 579
 riè dividi, nam, §. 1. Latissimè sumptus significat
 conventionem, quam duo vel plures ineunt aut
 dissolvunt, unde contractus in hac latissima si-
 gnificatione acceptus dividitur in contractum
 strictè, quasi contractum & distractum: *Contractus*
 strictè, est conventio facta voluntate propriâ eo-
 rum, qui postea obligantur, & definitur ab *Onna-*
te De contract. d. 1. n. 26. pactum obligans ex ju-
 stitia commutativa. *Quasi contractus* est conventio
 facta voluntate alterius, qui supplet pro volun-
 tate illius, qui postea obligabitur, uti si tutor
 contrahat pro pupillo, procurator pro principa-
 li suo &c. de quibus habetur in Instit. tit. De obli-
 gationibus, quæ quasi ex contractu. *Distractus* est con-
 ventio, quâ dissolvitur alia obligatio prioris
 contractus; estque nova conventio; quia ad vo-
 luntates, quibus factus erat contractus, debet
 advenire saltem unius voluntas, per quam dis-
 solvatur contractus. Hic agimus præcipuè de
 contractu strictè sumpto.

§. 2. Contractus alius est implicitus alius ex- 580
 plicitus: implicitus est quævis actio habens anne-
 xam obligationem justitiæ, uti acceptatio officii

Tutoris, Judicis, Medici, cui annexa est obligatio curandi negotia, judicandi secundum leges, adhibendi securiora medicamenta; explicitus, est expressa conventio ex justitia faciendi vel omitendi aliquid.

- 581 §. 3. Alius est onerosus alius lucrativus: onerosus est, per quem utrique contrahenti imponitur onus, diciturque etiam mutuus, reciprocus, respectivus. Lucrativus est, per quem solummodo uni contrahentium imponitur onus, uti est donatio acceptata, quæ solum donatorem obligat ad extradendum, donatario autem nullum imponit onus: soletque poni donatio pro regula contractuum lucrativorum, quia in omni contractu lucrativo est donatio vel quasi donatio; è contrà emptio ponitur pro regula onerosorum, quia in omni contractu oneroso est emptio vel quasi emptio, uti rectè *Onnate* d. 24. n. 29., ubi à n. 13. fusè probat contractus lucrativos esse strictè contractus, quia verè pariunt obligationem justitiæ commutativæ, quod etiam nudæ promissioni convenit, nam saltem causat exceptionem, quæ est exclusio actionis & quasi actio in foro externo; deinde saltem si vestiatur, causat veram actionem, uti statim dicitur.
- 582 §. 4. Alius fit in gratiam solius recipientis, uti mutuum; alius in gratiam solius dantis, uti depositum; alius in gratiam utriusque contrahentis; uti emptio.
- 583 §. 5. Alius dicitur bonæ fidei, alius stricti juris: bonæ fidei est, in quo, si oriatur dubium, judicatur non secundum verba expressa & ex rigore justitiæ, sed ex æquo & bono secundum præsum-

sumptam mentem contrahentium, quia nempe præsumuntur voluisse hoc, quòd homines æqui & boni in eisdem velle solent secundum leges taliter contrahentium: tales contractus sunt emptio, venditio & alii quos recenset *Justinianus Inst. tit. De actionibus*, & ad hos refertur permutatio; item contractus à Principe initi, juxta *Gl. in L. Princeps. ff. De verb. signif.* Atque de omnibus illis intelligitur Regula Juris, quòd *in contractibus bonæ fidei sit lata interpretatio, in testamentis latior, in privilegiis latissima.*

§. 6. Alius dicitur nudus, qui consistit in nuda conventionem seu pacto, uti promissio, emptio, venditio, census, cambium, locatio, conductio, sponsio, ludus, societas, affecuratio, fidejussio: alius vestitus, qui præter pactum habet aliquid, quo firmatur aut perficitur: potest autem contractus vestiri, quandoque juramento, & hoc omni contractui convenit; quandoque certis verbis, uti stipulationes, de quibus dicitur à n. 664.; quandoque scripturâ, uti emphyteusis, feudum, libellus, superficies, qui sunt per scriptum instrumentum coram notario, *L. Contractus, Cod. De fide instrum.*; quandoque vestiuntur ipsâ re, quia ad valorem vel complementum sui, requirunt traditionem rei, uti donatio, permutatio, commodatum, precarium, depositum, pignus, hypotheca: Denique quandoque vestiuntur adhæsiõne ad alium contractum, quia nempe adjiciuntur alteri contractui vestito: & de his omnibus agemus postea, potestque etiam videri *Onn. d. 2. l. 5.* In hoc autem præcipuè differunt hi contractus, quòd vestiti pariant actionem in foro externo, id est, jus in judicio perfe-

quendi hoc, quod sibi debetur, Instit. tit. De actionibus: contractus autem nudi communiter gaudent solâ exceptione sive potestate se tuendi in possessione per actionem, quæ vocatur, *prescriptis verbis*, L. *Furtigentium* §. *Sed cum nulla*. ff. De pactis. Dixi, communiter, nam in quibusdam locis etiam pariunt pro foro externo actionem, uti cum aliis notat *Fls.* t. 4. d. 2. n. 341. Potestque videri etiam *Onn.* à n. 143.

585 §. 7. Contractus, alius dicitur purus, qui fit absolutè, alius non purus; qui fit sub aliquo modo, v. g. sub conditione, uti in quæstione sequenti explicabitur.

586 §. 8. Celeberrima divisio contractûs est, in nominatum & innominatum. Nominatus est, qui habet proprium nomen, uti venditio, emptio, depositum. Innominatus, qui non habet proprium nomen, sed venit nomine generalis conventionis, pacti, commutationis &c. Possunt autem contractus innominati fieri variis modis, uti, *do, ut des; do, ut facias; facio, ut des; facio, ut facias*; L. *Naturalis*. ff. De *prescriptis verbis*. Fieri etiam possunt oppositis modis, *do, ut non facias; non facio, ut facias; facio, ut non facias* &c. *do munus, ut non exigas debitum; non exigo debitum, ut des munus; non exigo debitum, ut prome labores; laboro, ut non exigas debitum*: Possunt quoque contractus nominati misceri cum innominatis, *do tibi mille & hunc pannum, ut mihi des illam domum*, tumque censetur contractus nominatus venditionis, quia ratio pretii superat; è contrâ si superaret res, quæ non est strictè pretium, censetur innominatus: Si pretium & res videantur æqualia, censebitur partim nomi-

nomi-

nominatus, partim innominatus, uti ex *Laym.* & *Tamb.* notat *Sporer* T. 6. C. 5. n. 6. Ad contractus innominatos ab aliquibus reducitur permutatio ex L. 1. ff. *De rerum permut.*; nam etiam venit nomine communi, cum omnis contractus, saltem onerosus, sit quædam permutatio unius juris vel rei cum altera: illuc reducitur etiam promissio, uti docet *Onn.* d. 2. n. 97., nam etiam venit nomine communi, cum in omni contractu sit aliqua promissio: Differentiæ autem inter contractus innominatos & nominatos præcipuè sunt sequentes, de quibus fusè *Onn.* l. 1.

1. Quod nominati, quamvis aliter vestiti non sint, causent actionem in foro externo; sunt enim nomine suo sufficienter vestiti, uti probat *Onn.* à n. 148. è contrà innominati, si non vestiantur, causant tantum exceptionem & obligationem naturalem; permutatio tamen etiam causat actionem, quia est contractus vestitus traditione: Similiter donatio sistens in terminis promissionis donandi, quamvis fortè sit contractus nudus & innominatus, tamen parit actionem; similiter promissio dotis & promissio solvendi debitum alienum, quæ omnia ex jure probat *Onn.* à n. 149.
2. Nominati plerumque sunt bonæ fidei, innominati autem stricti juris, hinc
3. Nominati habent latam interpretationem, innominati strictam.
4. Nominati non admittunt pœnitentiam, hinc si una pars suum præstitit; potest per actionem in foro externo cogere alteram, ut etiam præstet suum: è contrà in innominatis datur pœnitentia, saltem spectato jure civili, L. 36. ff. *De pactis*, & alibi apud *Onn.* n. 107. , v. g. si contraxi pretio, ut me comita-

reris Romana, si ire nolim, possum retinere pretium. Quod si pretium tradidissim, *Lugo d. 22. n. 51.* dicit me non posse primum resiliere aut repetere pretium, quia pactum esset positione rei vestitum, ideoque pareret actionem civilem, postea tamen *n. 60.*, videtur concedere, quod possit repetere pretium, quia non petit dissolvi contractum, sed reddi pretium, quod non debebat, nisi positâ conditione viæ. *Dixi*, spectato jure civili, nam *Bald: Mol. Onn. n. 109. Lugo n. 55. Dicast. L. 2. T. 3. n. 48.* alique multi contra *Rebell.* dicunt libertatem illam resiliendi esse sublatam per jus Canonicum, tanquam contrariam obligationi secundum legem naturæ consequenti ad contractum, unde dicendum est posse resiliere tantum de jure civili permissivo, quatenus lex non dat actionem, nec cogit implere, licet positivè non approbet, nec illam fidei fractionem faciat licitam; rectè tamen notat *Dicast. n. 53.* in contractibus, qui scripturâ perficiuntur, contrahentes non censerî communiter velle se obligare, donec scriptura sit facta & subscripta, uti statuitur *L. Contractus, 17. Cod. De fide instrum. 5.* Metus dans causam contractui potest annullare nominatum ipso facto, saltem quandoque, uti *n. 837.* dicitur: è contrâ innominatus venit tantum annullandus per exceptionem, uti habetur passim in ff. & Cod., *Quod metus causâ. 6.* Nominati habent actionem nominatam, v. g. actionem ex empto, ex vendito; locati, conducti, &c. innominati, licet illis, quando vestuntur, competat actio, hæc tamen generali nomine dicitur, *actio præscriptis verbis, ff. tot. tit. De præscriptis verbis.*